

Av. Nurgül ÇAKIR
Legal Hukuk Bürosu
nurgul.cakir@lglatt.com

GÜNCEL ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULAMALARI

Çevresel etki değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları düzenleyen Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği 3 Ekim 2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Yönetmelik yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir, ancak yönetmelik yayımlanmadan önce yapılmış olan başvurular için o dönemde yürürlükte olan yönetmeliğin uygulanacağı belirtilmiştir. Çevresel etki değerlendirmesi kapsamında, gerçekleştirilmesi planlanan projeler için aşağıdaki çalışmalar yürütülür:

- Projenin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi,
- Olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemler,
- Seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesi,
- Projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar.

Yönetmeliğe tabi projeler hakkında “ÇED Olumlu”, “ÇED Olumsuz”, “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gereklidir” kararlarını verme yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gereklidir” kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek valiliklere devredebilecektir.

Yönetmeliğe tabi projeler için “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu” kararı veya “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir” kararı alınmadıkça bu projelere hiçbir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Yönetmeliğe tabi projeler neler?

Çevresel etki değerlendirmesi uygulanacak projelerin listesi yani çevre etki değerlendirmesi yapılması zorunlu olan projelerin listesi Yönetmeliğin birinci ekinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu listede yer alan projelerin, yatırıma başlamadan önce “ÇED Olumlu” kararını alması gerekmektedir. Yönetmeliğin ikinci ekinde, seçme-emelemler kriterleri uygulanacak projelerin listesi yani çevre etki değerlendirmesi gerekli olup olmadığının incelenmesi gereken projelerin listesi düzenlenmiştir. Eğer, idare tarafından proje hakkında “ÇED Gereklidir” kararı verilirse, bu kez ÇED raporu hazırlanarak yeniden başvuru yapılmalıdır. “ÇED Gereklidir” kararı verilen projelerin, yatırıma başlamadan önce “ÇED Olumlu” kararını alması gerekmektedir.

Bazı projeler yönetmeliğin kapsamı dışında tutuldu

23.06.1997 tarihinden önce kamu yatırım programına alınmış olup;

29.05.2013 tarihi itibarıyla planlama aşaması geçmiş ve ihale süreci başlamış olan veya üretim veya işletmeye başlamış olan projeler ile bunların gerçekleştirilmesi için zorunlu olan yapı ve tesisler çevresel etki değerlendirmesi kapsamı dışındadır.

Ayrıca, bir önceki Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ilk yayım tarihi olan 07.02.1993 tarihinden önce üretime ve/veya işletmeye başladığı belirlenen projeler de çevresel etki değerlendirmesi kapsamı dışında tutulmuştur.

“ÇED Gereklidir” kararı verilen projeler için halkla toplantı yapılmalı

Halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere kapsamın belirlenmesinden önce, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte ve Valilikçe belirlenen yer ve saatte halkın katılımı toplantısı düzenlenir. Toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten bir ilan; projenin gerçekleştirileceği yöredeki halkı bilgilendirmek amacıyla toplantı tarihinden en az on gün önce gazetede yayınlanır.

Yetkili kurum ve kuruluşlar Bakanlık’tan yeterlik belgesi almalı

ÇED başvuru dosyası, ÇED raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlayacak kurum ve kuruluşlar Bakanlık’tan Yeterlik Belgesi almakla yükümlüdürler. Yeterlik Belgesinin verilmesi, Yeterlik Belgesi verilen kurum ve kuruluşların denetimi ve belgenin iptal edilmesi ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça yayımlanacak bir tebliğ ile ayrıca düzenlenecektir.

Yönetmeliğe aykırı durumlarda projeler durdurulacak

Yönetmelik kapsamındaki projelerde; “ÇED Olumlu” kararı alınmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, “ÇED Gereklidir” kararı alınmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur. “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Gereklidir” kararı alınmadıkça yatırıma ilişkin durdurma kararı kaldırılmaz. “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Gereklidir” kararı alınmaz ise, yatırımcı faaliyet alanını eski haline getirmekle yükümlüdür. “ÇED Olumlu” kararı ya da “ÇED Gereklidir” kararı verildikten sonra, proje sahibi tarafından nihai ÇED Raporu veya Proje Tanıtım Dosyasında taahhüt edilen hususlara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda söz konusu taahhütlere uyulması için projeye ilgili Bakanlıkça/Valilikçe bir defaya mahsus olmak üzere en fazla doksan gün süre verilebilir. Bu süre sonunda taahhüt edilen hususlara uyulmaz ise yatırım durdurulur. Yükümlülükler yerine getirilmedikçe durdurma kararı kaldırılmaz.